Ч. 213 Субота 23 Вересня (5 жовтня) 1895. Рік V.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адмініcтрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівскої“.

Передплата у Львові в бюрі дневників Люд. Пльона і в ц. к. Староствах на провінциї:
за цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
за чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
за цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
за чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Праса о новім кабінеті.

Як ми вже коротко згадували, відзиває ся праса в Австро-Угорщині прихильно о кабінеті Є. Е. ґр. Баденього і радо его витає. Нині подаємо кілька голосів праси віденьскої. І так Neue fr. Presse пише: Новий кабінет має характер як найбільше дефінітивний, особливож сам Президент кабінету робить враженє мужа, котрий ані за-для знеохоти або заводу не уступить, анї також не позволить сильній опозициї усунути себе зі свого становища. Таких великих, можна би сказати демонстрацийних обявів довіря Монарха, зараз при розпочатю урядової діяльности, не одержав ще жадний австрийский Президент кабінету, навіть ґр. Таффе.

Fremdenblatt добачує в Найв. письмі Є. Вел. Цїсаря до уступаючого Намістника Галичини, сьвідоцтво зі сторони Монарха, що Президент кабінету має виступати перед парляментом, а если би так мусїло бути, виступати навіть против парляменту, не яко представитель якоїсь більшости, не яко олицетворенє якоїсь одної партиї або якогось напряму партийного, навіть не яко посередник між сторонництвами, але яко представитель цїсарскої власти. Становище такого кабінету буде тяжко захитати голосованями в парляменті; однако було би вказане, щоби елементи сторонництв, котрі придержують ся подібних пересьвідчень і стремлять до анальоґічних цїлий, старали ся той кабінет, яко Правительство повне совістности і маюче виконяти свою задачу в тяжких часах — скріпляти і утверджувати та з усїх сил помагати. Попри ґр. Баденї'го засяде в кабінеті кружок добірних сил фахових. Новий кабінет покликаний перевести Австрию сильною рукою і з бистрим зором через многоважну добу еї розвитку.

Vaterland добачує найвизначнійшу характеристичну черту нового Правительства в рішучости і згідности его поступованя, та в оминаню неясности, все одно чи іде о средства, чи о цїли. Тим ріжнить ся теперішний кабінет основно від попередного. Новому кабінетови надає знамя рішучости і сили вже сама личність Президента Мінїстрів, а та рішучість і сила найлїпше показує ся в мові ґр. Баденї'ого, виголошеній в Кракові, та в его короткій промові при представленю ему урядничого персоналу в Міністерстві справ внутрішних. Президент Мінїстрів в своїй промові до урядників зібрав в як найкоротших словах діяльність і обовязки урядові, а заразом в рішучий спосіб перестеріг всїх, котрі вказують наклін до невиповнюваня обовязків.

З промови п. Мінїстра дра Білиньского дізнають ся з вдоволенєм контрибуенти, що він поручає урядникам таке поведенє супротив публики, котре може зарадити на будуче віднаваючим ся голосно жалобам. П. Мінїстер заповідає, що буде ділати все після найлїпшої волї і буде руководити ся почутєм справедливости. З его слів перебиває виразний нахил до рішучих дїл і довіре у власні сили. Єсли та сила і рішучість, які заповідають ся з мови п. Мінїстра, будуть вхоплені у властиві рами — вислід буде певний.

Розправи в Радї державній викажуть, чи кріпке Правительство буде досить сильне, щоби могло побороти деструктивні заходи скрайних сторонництв і потягнути всї консервативні елементи державної репрезентациї до спільної працї для полагодженя великих задач, які нас дожидають, чи буде могло ті елементи о стілько скріпити, щоби можна було працювати дальше на тревалій і непохитній основі.

Presse оцїнює успішну діяльність уступаючих мінїстрів в часї короткого їх урядованя, а відтак підносить, що сам Монарх в наслїдок надзвичайного відручного письма висланого до Президента кабінету ґр. Баденї'ого виставив его діяльности яко Намістника Галичини нерукотворний памятник. Так отже президент кабінету розпочинає свій новий уряд відзначений в незвичайний спосіб цїсарским довірєм. Але й публична опінїя в Державі витає его в повним довірєм в тім пересьвідченю, що корму правительства обіймає муж державний випробованої і сьвідомої цїли енерґії, муж зрілої розваги, знаменито обзнакомлений з публичними відносинами і перенятий на скрізь охотою служити Державі.

Берлиньска National Ztg., подавши характеристику членів нового австрийского кабінету, так пише: Отсе мужі, з котрими ґр. Баденї хоче перевести попри буджет, виборчу реформу і угоду з Угорщиною. Коли судити о новім кабінеті з німецкого погляду, то можна сказати, що могло бути й гірше. Ґр. Баденї яко Поляк єсть прихильником тридержавного союза і стоїть на основі дотеперішної заграничної полїтики; неприхильного для Нїмців становища певно не займе, бо потребує лїберальної партиї до переведеня своєї проґрами. І з инших мінїстрів нї один не може уходити за загорільця. Так само як всї инші партиї, будуть мусїли й Нїмцї заняти поки-що вижидаюче становище і зробити свою полїтику зависимою від поступованя нового Мінїстерства.

5)

Набір пальмового олїю.

(З польского. — Гайоти).

(Дальше).

— Що ти плетеш, Гуане, з тим вічним „ми“ і „ми“. Чи гадаєш, старий, що отець і я відплили би без тебе?

Гуан покивав своєю великою, сивою головою.

— Я знаю, що мій пан може бути порівнаний лише з сьвятыми в небі — сказав з глубоким пересьвідченєм, — а син удав ся в него. Але і старий Гуан, хоч він марний порох против вас і має чорну шкіру, знає, що єму обовязок наказує. Що сказалиби мої братя, колиб я один мурин поїхав з вами як ваш брат, а їх лишив? Не маю там нї жінки, нї дїтий. Мому панови спішить ся до своїх, єму треба їхати, а менї лишити ся зі своїми і ждати.

— Як то, Гуане, хочеш мого вітця опустити?

— На робіть менї кривди, дон Рафаіле, таким словом. Не опускає ся того, кого лишає ся в нещастю, бо лиш нещастє родить довкола чоловіка спущенє. Послїдна капля моєї крови належить до мого пана, если буде єму потрібна. Але й ви самі, дон Рафаіле, не уміли би сказати, би що мігби предати ся вашому вітцю старий Гуан?... Я їм придам ся! — Я старший від них і они мають до мене довірє.

Чи Гуан Гернандес, бідний неосьвічений мурин, говорив би і чув в той спосіб, если би не два роки війни в горах Куби, если би не три місяцї плавби на кораблї Иосифини і не пять лїт прогнаня на Фернандо По? — Імовірно, що нї. Був би певне все честним чоловіком, не обікрав би, не обманив, але більше нїчого.

Але бувають часи, пересичені як воздух на веснї творчою силою, бувають в тих часах вихри, що рознесять насїнники тої сили по отвираючих ся чашах душ людских, щоби видали овочі великих чувств і великих діл.

Дон Рафаіл хотїв щось відповісти старому слузї, втім той порушив ся, випрямив ся, его черти зробили ся нагле рівнодушні, а уста шепнули:

— Бачність, пане!

Син поселення порозумів і похиливши голову над папером, щось пильно став рисувати.

На дорозї засьвітило від біло прибраних статий. — То був ґубернатор, що вертав з своєю дружиною з вечірної прогульки до будуючого ся на Ріо дель Консуль моста. Та ріка, закручуючи ся широким, каменистим коритом у підошви гори, творить разом з тою горою, покритою буйною ростинностию та виставочими над воду скалами живописну, але й недогідну для дороги точку. Має до того і ту злу навичку, що в дощевій порі нагле прибуває, забирає деревляні мости і перетинає цїлком комунікацию з Базіле.

Щоби тій недогодї зарадити, ухвалено свого часу збудувати зелїзний, тривкий міст на камінних стовпах. Кількох ґубернаторів з ряду наглядало над поступом того памятного діла і других кілька мало ще тій роботї посьвятити свої двохлїтні урядованя. Установлено навіть з тої причини окрему посаду урядника публичних робіт, котрої щасливий держитель три черти дня не знав, що робити з часом, о скілько не спав, або не їв. Треба додати, що будову того моста представляла знаменито тота обставина, що що один ґубернатор побудував, то другий збурив, в наслїдок чого більше скептичні горожани міста Санта Ізабель ожидали докінченя будови більше меньше в половині двайцятого столїтя. — Була то за надто велика пересада, бо нинї вже міст стоїть.

Але того вечера, коли син дон Естебана розмавляв з Гуаном Гернандесом перед его хатою, було ще далеко до кінця будови.

Наближаючий ся ґубернатор вже другий раз справував достоіньство управителя іспаньских посїлостий в Ґвінейскім заливі і був тим самим, що по приїздї „Иосифини“ висказав до еї команданта ті згадані вже нами слова.

З него був дуже добрий господар і остров богато єму завдячував. Він підпирав до якоїсь міри Кубанців, котрих тут впрочім головно за его почином вислано. — Надіяв ся по них

Перегляд політичний.

В доповненю поданої нами вчера вісти о повитаню Є. Е. гр. Баденього в Міністерстві внутрішних справ, подаємо нині слова, які ґр. Бадені сказав у відповідь шефови секциї дрови Ербови. Слава урядників Міністерства внутрішних справ — сказав ґр. Бадені — єсть в публичній опинії укріплена. Довголітне попередне урядниче зване п. Міністра може бути для урядників запорукою, що серцем і духом все буде з ними сполучений. Він не буде жадати від урядників нікопи нічого иншого, як лише справедливого полагоджування справ. Але веденє політики і всяку роботу в тім напрямі на вні, мусить п. Міністер виключно для себе застеречи. Буде мати для урядників все отверте серце — і просить о прихильну підпору в виповнюванем урядових обовязків.

В Президиї Ради Міністрів представив урядників Є. Е. ґр. Баденього управитель канцелярії президияльної радник міністериальний Фрайберґ і просив о прихильність для урядників. Гр. Бадені в своїй відповіди, підносячи з признаню традициї в австрийскім урядничім стані що до повного посьвяти виповнюваня обовязків, завірив урядників в найтеплійших словах о своїй прихильности.

Відтак приймав Є. Е. ґр. Бадені урядників придїлених б. Міністрови Яворскому, котрі прибули під проводом міністерияльного радника Хлендовского, почім наступило представлянє инших урядників.

Новинки.

Львів дня 4 жовтня 1895

— **Доцент др. Олександер Колеса** буде в зимовім півроцї викладати на львівскім університетї отсї предмети: „Ісгория рускої літератури 18-го столїтя“ і „Нарис історії рускої мови, период найдавнїйший XI—XV столїтя“.

— **Холера.** Дня 2 го жовтня с. р. померла в Загробели, тернопільского повіта, одна особа на холеру, впрочім стан недужих в инших місцевостях незмінений. — В Боднарівцї, теребовельского повіта, померла дня 30 вересня одна особа, у котрої вчера справджено бактериольогічно азийску холеру.

— **Самоубийства.** У Львові в огородї при ул. Клепарівскій найдено вчера рано чоловіка висячого на галузи одного дерева, без знаку житя. Самоубийника, котрого назвища не можна було сконстатувати, числив около 40 лїт, мав білявий заріст і був одїтий в жовтаву шапку, чорний плащ і чоботи з холевами. Єго бачили часами в притулку братів Терцияріїв, де діставав теплу страву, але нїхто єго там не знав. — В Градци відобрав собі житє вистрілом з револьвера адвокат Отто Геґер. Причиною самоубийства була нервова недуга. — В Гамбурзї застрілив ся звістний нїмецкий писатель Герверг-Габертс в 50-тім роцї житя. До самоубийства привело єго лихе маєткове положенє.

— **Незвичайний пияк.** В шпитали в Штрасбурзї помер сими днями 44 - лїтний столяр в наслїдок надужитя напитків. Занедужував два рази: раз мав т. зв. білу горячку, з котрої єго вилїчено. По кількох лїтах вернув знов до шпитали: мав сухоти і страшні болї жолудка, котрих причиня лїкарі не могли порозуміти. По смерти зарядженo секцию, котра викрила в жолудку род каменя, довгого на 10 центиметрів, а на 5 грубого. При близшім розслїдї показало ся, що той камінь був утворений з... верніксу. Столяр упивав ся навіть верніксом, уживаним до роботи.

— **Кровавий ярмарок.** В часї ярмарку, що відбував ся дня 30 вересня в Бекеш на Угорщинї, прийшло до величезного заколоту. Заколот мав сумний конець. Кількох молодих паробків викликало бійку, поліциянт арештував одного з них, а товариші хотїли єго увільнити. То було причиною великого збіговища і метушнї, в справу вмішали ся жандарми і вивязала ся загальна бійка. На жандармів стала товпа кидати камінєм, так що ни мусїли зробити ужиток з оружия і ранили богато осіб.

— **Чоловік з „зелїзною шкірою“.** У Ронахера у Відни продукує ся тепер один Сингалез, Ронен, котрого шкіра не єсть чутлива па нїякі острі предмети. Ронен лазить босо по драбинї, котрої щеблї то вістря шабель, стає і кладе ся на дощці, вибитій острими цьвяхами, а ще й трем людям велить присїсти себе, скаче через обруч набитий острими штилетами, дає ся точити в бочці вибитій острими цьвяхами і т. п. При тім всім не відчуває Ронен нїякого болю, і хоч шкіра показує на собі слїди цьвяхів, то все таки нїгде не можна побачити скалїченя. Учені лїкарі толкують сю нечутливість шкіри Ронена тим, що він з малку мусїв привикати до таких продукций та ще й якимись відповідними средствами виробив собі ту так незвичайну прикмету шкіри людскої.

— **Жива скринка на листи.** З Льондона доносять о такій веселій пригодї, що мала там лучити ся перед кількома днями в ночи. Якийсь вояк, сильнo підпитий, не міг в нїякий спосіб іти наперед і опер ся вкінци о стовп лїхтарнї, та стояв там непорушно. В тім наблизив ся до него якийсь старший пан, котрому також не хотїли ноги служити і виписували по дорозї „мислїте“. В руцї держав той пан два листи, котрі очевидячки хотїв вкинути до почтової скринки, що стоять в Анґлії на високих, червоно помальованих стовпах. Побачивши вояка в червонім кабатї, взяв єго підохочений за стовп зі скринкою почтовою і задержав ся коло него, щоби вкинути листи. Два рази старав ся всунути листи воякови до губи, але оба рази упали они на землю. Вкінци догадав ся вояк, що єго взято за почтову скринку і став страшно кляcти. Старий пан так тим перецудив ся, що на скілько єму позваляв єго стан, почав утїкати, бо не догадуючи ся нїчого — думав, що то дїйстно скринка промовила.

— **Відважна жінка.** Одна мадярска ґазета доносить: Жінка оравского старшого жупана Юрия Смеречанї любить дуже полювати. Сими днями мала она в Полгори на пограничу Галичини незвичайну пригоду. На ловах з нагінкою займала она відокремлене становище. Вгім побачила виходячого з гущавини величезного медведя. Хоч стрільба була набита шротом, відважна жінка стрілила до него на віддалене двайцятьох кроків. Однако лише легко єго пострілила і медвідь розлючений став до неї чим раз близше підходити. Але панї Смеречанї не стратила зимної крови; коли медвідь підійшов до неї на три кроки, стрілила другий раз і звір поцїлений в карк, упав мертвий коло єї ніг. Медвідь мав два метри і 4 центиметри довготи.

— **Фальшивий воздухоплавець Шиманьский.** Перед кількома днями, як пишуть з Бродів, зголосив ся у тамошних властий якийсь пан і представивши ся яко воздухоплавець Шиманьский, звістний з своїх продукций у Львові, просив і одержав позволенє на устроєнє дворазової продукциї з бальоном. Перший раз мав бальон іти в гору минувшої недїлї о 4-ій пополудни. Численно зібрана публика дожидала з нетерпеливостию початку продукциї,

---

великої користи для острова під взглядом управи рілї і не помилив ся.

І тепер минаючи хату Гуана Гернандеса на єго глубокий поклін відповів прихильним кивненем голови, а до молодого маляря крикнув навіть весело: Добрий вечер, пане, добрий вечер!

— До чорта! витревалий мазайло! — сказав, обертаючи ся до своїх товаришів, коли єго слова не могли вже дійти до ух Рафаіла. — Коли би вложив тілько пильности в яку пожиточнїйшу працю, то міг би доказати великих річий.

— Дурноватий! — сказав з погордою комендант порту. — Коби бодай рисував які хороші мулятки, а то вдивлює ся в ті погані кубаньскі морди.

— Гм! — воркнув судия, худий маленький Ішпанець з жовтавою шкірою. — Менї того єго мальоване дуже підозріне. Вічно пересиджує лише з тими поселенцями. Що він може мати з ними за дїло. Я бо тих революционїстів не терплю. Хитре, завзяте племя, нїколи не можна бути певним, що гадають. Мене цїлком не дивувало би, коли б так першої лїпшої ночи зібрали ся і вирізали нас всіх в пень. — Розбишаки!

Губернатор розсьміяв ся.

— Бігми, дон Віченте, тобі все лиш заговори в голові. Що тобі завинили бідні Кубанцї? Що до мене то я не віддав би одного з них за двайцять потонеґрів, хоч ті нїколи не бунтували ся, бо навіть до того за лїниві. А коли би не ті розбишаки, як їх називаєш, то ти сам, дон Вінченте, не знав би, як тут на Фернандо По смакують сьвіжі помідори, за котрими пропадаєш, а що важнїйше, отсей кусень землї не виглядав би, як нинї виглядає. Таж то правдивий огород! І подумати, що перед шістьома лїтами росла тут лише степова трава.

І ґубернатор розглядав ся з любостию по обох сторонах дороги, чуючи, що в се дїло труду, працї і витревалости вложив він то, що найчастїйше найменше труду коштує, а найбільше цїнить ся: щаслива вигадка!

Судия, здавало ся, був пересьвідчений.

— Можливо, можливо, пане ґубернаторе! — вицїдив, не сьміючи ставати в противности до високого достойника. — Однако той вічно усьміхнений мазайло дуже менї не подобає ся. Не розумію, як в краю, де кождому долягає печінка, можна бути заєдно таким веселим. То неприродне. в тім щось криє ся!

Тепер вже не лише ґубернатор, але і комендант порту і доктор вибухнули голосним сьміхом.

— Що? що? Чи й єго підозріваєте о заговор? Дон Вінченте, ви дїйстно пересадили! Такий честний хлопець. Добродушний як дитина. Ха! ха! ха! Ішпанія могла би спокійно спати, колиб всї єї горожани були до него подібні. Ха! ха! ха!

Тимчасом дон Рафаіл складав свої прибори до мальованя.

— Де зберемо ся нинї вечером? — спитав.

— У Мануіла Корезми, пане. Там найбезпечнїйше.

— То вже послїдний вечер, Гуане!

— Послїдний, пане!

Усьміхав ся, а в очах блищали єму сльози.

— Лишу тебе тепер, Гуане. Спіши ся рознести по хатах то всьо, що я тобі сказав.

— Не турбуйте ся, пане. За годину вже всї будуть знати. Франц Самора поїде своїм човном на ніч до Сан Карльос по дон Бернарда Нунец. Завтра перед вечером будуть тут.

Дон Бернардо Нунец, один з пятьох живучих доси білих, колись богатий плянтатор, був тепер надзорцем фарми богатого мурина Вівура на західнім побережи острова в пристани Сан Карльос. — Платню побирав не злу, але й міліони були би не оплатили гордому креольови горечи єго положеня, бо служба у мурина то для білого найбільше упокоренє на африканьскім березї. — Але й на африканьскім побережи треба їсти, отже дон Бернардо Нунец служив у Вівура.

— Нехай їх Бог стереже! — сказав Рафаіл. Я вертаю до міста. Комендант пристани просив мене нинї на обід. Вже знають, що леда день від'їзджаю, отже то немов пращальний пир. Завтра устрою я їм подібний. За серце мене стискає видавати наші кроваві грошї на заливанє ішпаньских гортанок, але що дїяти. Нїколи не можна мати за досить обережности. Яко одно средство обережности удам запитого як колода при тих пращанях. Я все мало пив — навіть не припускають, яку я сильну голову маю. Кілька чарок більше звалять мене легко в єго очах з ніг. Дам їм навіть віднести ся домів. Ха! Ха!

Засьміяв ся весело, а старий Гуан дивив ся на него з одушевленєм. Дарма, він був мурином і добрий підступ мусїв в нїм викликати одушевленє, особливо, коли мав служити добрій річи, як тут.

— Ах, Куба, наша Куба! — шепнув. — Яких ти маєш синів!

— Але нинї, пане, прийдете до Корезми? — спитав по хвили. — Буде ваш отець. Пепіта Кавделї посадимо в юрчах, щоби остері-

але тут стала ся несподіванка, бо в наслідок невручности прислуги бальон займив ся і цілий згорів, а упадаючи так наполохав публику, що ратуючи ся утечею погубила плащі, парасольки, палиці і т. ин. Щастє що не було вітру, бо при найменшім подуві, полумінь могла була дуже легко перенести ся на сусідні деревляні дошки і викликати грізний пожар. По тій пригоді арештувала поліция воздухоплавця і его спільника на основі телеграфічної депеші від правдивого Зенона Шиманьского, після котрої бальон з приладами і концесию украдено ему, а ті пани, що приїхали до Бродів, хотять устроїти цілу річ в его імени. Арештовані признали ся до вини лише о стілько, що хотіли устроїти продукцию під фальшивим назвиском, а що-до крадежи бальона то заперечили, бо — як казали — Шиманьский заставив у них і бальон і концесию. Мнимий воздухоплавець, що вже в Золочеві мав продукувати ся з поводженем, подав, що називає ся Иосиф Гжибовский, а его спільник Лейзор Розенблят. Позаяк Шиманьский представив сю річ в своїй депеши яко крадіж, то справу віддано до суду.

— **Померли:** Дмитро Людкевич, маґістер фармациї і властитель дроґерії в Перемишли, дня 2 жовтня.

Господарство, промисл і торговля.

Всілякі товари.

(Дальше).

Марґарина або штучне масло. Підчас облоги Парижа в 1871 р. стали там з потреби виробляти перший раз штучне масло з лою або т. зв. марґарини; тепер же продають еї просто за правдиве масло або домішують до правдивого. Минувшого року появила ся марґарина і у нас у Львові, де еї досить купують і де суть окремі еї склади. Продаване марґарини за правдиве масло есть обманьством, а домішуване до масла — фальшованем; одно і друге підпадає карі і для того купці, що продають марґарину, мусять виразно на своїх вивісках виписати: „склад" або „продаж марґарини".

Масло як звістно складає ся з кількох родів товщу, котрі знаходять ся також в лою воловім, котрий ріжнить ся від масла тим, що не топить ся так легко і стигне борше і має инший смак, бо нема в нім маслянки. Щоби з лою зробити масло, треба его зробити лекше топливим і домішати маслянки, а робить ся то так: Чистий, найліпший воловий лій з нирок топить і коли трохи пристигне, вливає ся у вовняні мішки і витискає ся. Тогди випливає з него рідша его часть т. зв. олео-марґарина а густійша, котра борше стигне, т. зв. стеарина (з котрої роблять стеаринові сьвічки) лишає ся в мішку. До видобутої так з лою олео-марґарини (або коротко „марґарини") додають на 50 частий 25 частий чистого молока і 25 води та бють на масло, а зроблене масло фарбують, перфумують і так пускають опісля в торг. Так зроблене штучне масло не булоби остаточно зле; сьвіже оно навіть досить добре, хоч все-таки немає такого смаку як правдиве, але вже по кількох днях чути его лоем, особливо, коли на нім щось смажить ся. Однакож деякі фабриканти беруть до виробу марґарини всілякого, навіть і найгіршого лою або мішають н. пр. олії ріпаковий з крохмалем, огрівають міцно, очищують а відтак ще мішають зі сьвіжим лоем, або наконець уживають ще олію бавовняного, оливи, що служить до сьвічення, смальцю і т. д. Марґарину трудно на око розпізнати від масла, а навіть і в смаку в першій хвили трудно еї пізнати.

Торговля маслом есть дуже велика, а виріб его в більших і менших господарствах есть важним жерелом доходу. З нашої монархії вивозять масло головно до Німеччини і Анґлії; в 1892 р. вивезено его за границю 51.416, а в 1893 р. 54.955 метричних сотнарів.

Бриндзя.

Бриндзя есть то розтертий, як каже ся, на масло овечий сир. З овечого молока роблять бундзи, котрі опісля розтирають або руками або машиною і висилають на продаж в діжках або бербеницях. Доброта бриндзі зависить від рода овець, від паші і від способу еї приладженя. За найліпшу бриндзю уважає ся угорска т. зв. липтавська (з північної Угорщини). Від доброї бриндзі вимагає ся, щоби була сьвіжа, не остра і не сплісніла, натурально товста і добре розтерта. Бриндзю фальшують дуже часто тим способом, що додають до неї коровячого сиру і відповідну скількість масла, щоби еї з сиром тим лекше розтерти. Бриндзя мішана з сиром має кваскуватий смак, гливіє борзо і не дає ся добре розмастити на хлібі. За для ваги не витискають з бундзів добре сироватки, не дають їм добре висхнути, а тогди підходить бриндзя сироваткою.

Покладки.

Покладки мають в торговли найбільшу вагу яко пожива; крім того білок з них уживає ся до фабрикациї крашених перкалів, до чищеня деяких плинів і до виробу т. зв. альбуміпового паперу для фотоґрафів. Яйця суть одною із найважнійших артикулів поживи для чоловіка, бо мають в собі всї ті складові части, яких потребує тіло чоловіка і суть легко стравні. Хемічний склад цілого яйця есть дуже подібний до складу мозку і нервів. Яко пожива має одно яйце таку вартість, як 40 ґрамів товстого мяса, або 150 ґрамів коровячого молока. Для торговлї суть найважнійшими курячі яйця і становлять окрему, навіть досить велику галузь торговлї, на котру іменно у нас треба би більшу звертати увагу.

Доброта яєць і їх переховуване. Добрі курячі покладки повинні бути сьвіжі і великі. Сьвіже яйце пізнає ся по тім, коли его держати в темнім місци до сьвітла від сьвічки і прислонити зверха рукою. Коли яйце покаже ся ясним, то знак, що оно сьвіже; коли же буде темне, то знак, що несьвіже. Можна також пробовати на воду, в котрій розпущено 5 процент соли: сьвіже яйце піде зараз на спід, а чим старше, тим більше буде підходити під верх води. Можна також доходити сьвіжости яйця язиком: коли дотулити ся яйця кінцем язика до ширшого его кінця, а оно тут буде теплїйше як на вузшім кінци, то оно ще добре; коли-ж оба кінці показують однакову теплоту, то оно вже зле. Також пробують яйце в той спосіб, що трясуть ним коло уха; скоро оно хлюпоче, то вже не добре. В той спосіб однакож можна пробовати лиш ті покладки, що призначені до ужитку, бо до переховуваня они вже через потрясене нездалї. Що-до величини, то не можна сказати, щоби велике яйце було ліпше як мале. В яйци найважнійша річ сам жовток, а показало ся, що в малих яйцях буває жовток дрібку більший як у великих; крім того в білку великих яєць буває богато води. Торговельник однакож мусить числити ся з тим, що купуючі домагають ся більших яєць.

Покладки псують ся раз через то, що вода в них висихає і они стають на вагу лекші, а відтак і через то, що крізь малесенькі дірочки (пори) в шкаралупі врастають до середини яйця т. зв. грибки, що з воздуха осідають на шкаралупі і псують его. Щоби покладки не так борзо і легко псували ся, треба їх відповідно переховувати. Дуже часто уживають до того таких способів: присипують покладки мілко пересїяним попелом або вапном, або мочать у вапняний воді. В обох сих случаях набирає яйце від вапна дуже немилого смаку: покладки такі платять ся для того дешевше як сьвіжі. Дальше переховують покладки в полові або січці. Найліпший спосіб має бути той, що покладки, пообтиравши їх добре, кладе ся на якийсь час до води, в котрій розпущено богато соли, а відтак виймає ся, обтирає ся знову і складає верствами в скриню, присипуючи їх сухим порохом з торфу. Ще ліпше має бути, коли так приготовлені покладки уложити в торфовім поросї в кошах і повісити коші на продувнім місци.

Телеграми.

Відень 4 жовтня. Вчера відбула ся під проводом Є. Вел. Цісаря Рада Міністрів і тревала три чверти години.

Петербург 4 жовтня. Вскорі відплинуть з Одеси три кораблї до всхідної Азії з войском, інжинерами, тяжкою артилериею і т. ин. Росийска армія у всхіднім Сибіри має бути скріплена до 90.000 людий.

Царгород 4 жовтня. Представителї чужих держав в Царгороді зійдуть ся на спільну нараду, щоби обговорити положене в Вірменії.

гав, если би ішов хто непотрібний в сторону хати.

Дон Рафаіл кивнув головою.

— Прийду, але пізнійше — відповів. — Дивна річ! Може тому, що конець вже так близько але чую ся страшно неспокійним. Бою ся просто власної тїни. Кажу тобі, Гуане, коли би.... коли би... що мало стати ся, то я не пережив би того!

Его рухливі черти, роз'яснені перед хвилею майже пустою веселостию, нагле споважніли.

В тім від міста в тихім як сон воздусї самотних піль, роздає ся протяжний, повільний звук дзвонів.... Хтось помер в кольонії.

Дон Рафаіл задрожав. Одну руку приложив до грудий, другою ухопив сильно долоню Гуана, котрий на відголос дзвонів здоймив капелюх і шептав тихо молитву за усопших.

Кубанці, особливо черні, дуже побожні.

— Дивно, дивно! що значить то страшне прочуте? — вимовив придавленим голосом креоль. — Не знаю тобі вискавати, Гуане, як мене той дзвін заколов в серце... я чув виразно смерть, що кружить довкола нас.

Тепер задрожав старий Гернандес і перехрестив ся.

— Пане, ради Бога!... що ви говорите!

Якийсь час стояли напротив себе, мовчки, задумані, глядячи в землю. А то було як раз в хвилю, коли дон Естебан, підвівши ся в лавки на пригірю Фернандо, витягнув над островом руку і той невидимий хрест пращаня і благословеньства повис також над похиленими головами его сина і вірного слуги.

Дон Рафаіл перший прийшов до себе від непонятного враженя і потер чоло зблїдлою долонию.

То нічого, нічого! — сказав свобіднійше. — Вже перейшло... Непотрібно тебе смучу, мій добрий Гуане. Не згадуй о тім вітцю. До побачення.

— До побачення, пане. Нехай вас Бог має в своїй опіці!

IV.

Хата Мануіла Корезми стояла цілком на боці, віддалена рівно від дороги до Базіле, як і від міста. В заді стояла висока, непроглядна стїна споконвічного ліса, вздовж котрого, по обох еї сторонах тягнули ся розлогі на кілька гектарів, поля какао, укриваючи еї цілком в своїм нутрі.

Широка на півтора метра дорога ішла від хати насамперед серед плянтаций, відтак звужуючи ся поміж дикі трави і високу тростину, аж ледве замітною стежкою впадала поміж два дерева великої манґусової алеї, що вела від міста вздовж західного берега заливу.

Хтось не добре сьвідомий всїх тайних місць тої околиці, ідучи тою алеєю, ані не міг догадати ся, що кількасот кроків від неї, за лісом бурянів, крила ся людска оселя. І не лише з тої, але й з ніякої иншої сторони не можна еї було доглянути, так добре була закрита гущавиною.

А була то преці найобширнійша і найпориднїйша в кубаньских хат, так як Мануіл Корезма, оброслий як сильний лев мулят, був з усїх поселенців найбільше трудящий, очистив найбільше ґрунту в тих пятьох лїтах і засадив найбільше какао. Вже зачинав доходити до заможности, міг держати кілька слуг і ему ворожили сьвітле поводжене за кілька літ.

(Дальше буде)

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Найновійші
бархани
білі і в красках, **хустки** вовняні „Гімаляя" поручає в великім виборі **склад полотен,** шіфонів, біля столового і постели

АНТІН ҐУДІЄНС
у Львові
(Европейский готель) Марийска площа ч. 4.
77 (Імпресса Львів.)

Бюро дневників і оголошень
Л. ПЛЬОНА
у Львові
улиця Кароля Людвика ч. 9.
приймає
абонамент на всї дневники
по цїнах оригінальних.

С. Спітцер у Відни
поручає
Товари камінні і шамотові.

Плити білі і кольорові. — Насади коминкові. Комплетні урядженя для стаєн і обор.

На жадане висилаємо катальоґи.

Заступники для Галичини і Буковини
Гамель і Файґель
у ЛЬВОВІ, улиця Коперніка число 21.

Найдешевше жерело закупна
в Галичинї
таков на рати.

На теперішну пору вадійшли вже великі транспорти диванів, хідників, диванів для їдальней і комнат дитинних, спіних, церковних і перед престоли. Надто портиери вовняні, занавіси коронкові, колдри, коцики до подорожи, дери на коні і санки, вкінци капи на ліжка і столи по дуже низьких цїнах.

Великий вибір правдивих диванів перских і смирненьских. Задивляючо дешеві артикули декорацийні хиньского і японьского виробу.

Щоденно одержуємо нові посилки до ріжних відділів нашого маґазину, як прим. блюзки, костюми, шляфрочки, капелюші дамскі і дитинні, плащики, суконки дитинні і убраня для хлопчиків, біле Єґера, вироби волічкові, рукавички, панчохи, кальоші російскі, парасолї від дощу, артикули футряні, як зарукавки, ковнїрі, шапочки, коропки, встяжки, воальки і т. д.

П. Т. Войсковим, державним і приватним урядникам також пп. властителям дібр, оо. духовним і учителям улекшуємо закупно запроваджаючи часткові сплати.

Цїнники gratis і franco. 83

Листи і замовленя просимо адресовати:
До заряду Віденьского маґазину
„Au Louvre"
у Львові, площа Капітульна число 3.

С. Нельсен у Відни
поручає

Кльосети з перепливом води і без того. — Рури кльосетові. — Каналові насади з патентовим замкненєм. — Збірники на воду. — Комплетні урядженя купелеві. — Вентілятори. — Прибори до водотягів, як також рури ляні і ковані. — Помпи, фонтани і всякі арматури.

Заступники для ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ

Львів ГАМЕЛЬ і ФАЙҐЕЛЬ Коперніка 21.

На жадане висилає ся катальоґи.

Поручає ся 9
торговлю вин ЛЮДВИКА ШТАДТМІЛЛЬЕРА у Львові.

Бюро дневників і оголошень **Л. Пльона** у Львові
улиця Кароля Людвика число 9, приймає
абонамент на всї дневники по цїнах оригінальних.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.